

راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی

متن تجدید نظر شده ویرایش پنجم

DSM-5-TR

فهرست

اختلالات ایذایی، کنترل تکانه و سلوک.....	۵۷۵	مقدمه.....	۷
اختلالات اعتیادی و مرتبط با مواد.....	۵۹۶	پیشگفتار DSM-5-TR.....	۹
اختلالات عصبی شناختی.....	۷۱۷	پیشگفتار DSM-5.....	۱۱
اختلالات شخصیت.....	۷۸۳	طبقه‌بندی DSM-5-TR.....	۱۵
اختلالات پارافیلیک.....	۸۲۹		
سایر اختلالات روانی.....	۸۵۳	بخش ۱	۶۵
اختلالات حرکتی و سایر عوارض جانبی ناشی از داروها.....	۸۵۵	مقدمه.....	۶۹
سایر حالاتی که ممکن است کانون توجه بالینی قرار بگیرند.....	۸۶۹	چگونگی استفاده از راهنما.....	۸۵
		ملاحظات احتیاطی مربوط به استفاده DSM-5 در موارد پزشکی قانونی.....	۹۳
بخش ۳	۸۸۳		
مقیاس‌های اندازه‌گیری.....	۸۸۵	بخش ۲	۹۵
فرهنگ و تشخیص روان‌پزشکی.....	۹۰۳	اختلالات عصبی رشدی.....	۹۹
مدل جایگزین DSM-5 برای اختلالات شخصیت.....	۹۲۳	طیف اسکیزوفرنی و سایر اختلالات روان‌پریشی.....	۱۶۳
اختلالاتی برای مطالعه بیشتر.....	۹۴۱	اختلال دوقطبی و اختلالات مرتبط.....	۱۹۹
ضمیمه	۹۶۵	اختلالات افسردگی.....	۲۳۵
رئوس تغییرات DSM-5 در مقایسه با DSM-IV.....	۹۶۷	اختلالات اضطرابی.....	۲۷۱
فهرست واژگان فنی.....	۹۷۷	اختلال وسواسی - جبری و اختلالات مرتبط.....	۳۱۹
فهرست الفبایی تشخیص‌های DSM-5-TR و کدهای ICD-10-CM.....	۹۹۳	اختلال‌های مربوط به سانحه و عوامل استرس.....	۳۵۱
فهرست عددی تشخیص‌های DSM-5 و کدهای ICD-9-CM.....	۱۰۲۱	اختلالات تجزیه‌ای یا گسستگی.....	۳۸۵
نمایه.....	۱۰۴۵	اختلال علامت جسمی و اختلالات مرتبط.....	۴۰۵
		اختلالات تغذیه و خوردن.....	۴۲۷
		اختلالات دفعی.....	۴۵۳
		اختلالات خواب - بیداری.....	۴۶۱
		اختلالات عملکرد جنسی (کژکاری جنسی).....	۵۳۱
		ناراضی جنسیتی.....	۵۶۳

طبقه‌بندی DSM-5-TR

جلوی نام هر اختلال، کدهای ICD-10-CM داخل پرانتز آورده شده است. خطوط فاصله نشان‌دهنده کد ICD-10-CM هستند که به زیر نوع، شاخص اختلال یا دسته ماده مخدر مورد نظر بستگی دارند. برای آشنایی با کدگذاری‌های دوره‌ای DSM-5-TR و سایر به روزرسانی‌های آن به آدرس www.dsm5.org مراجعه کنید.

در مورد تمام اختلالات روانی ناشی از یک بیماری طبی دیگر توجه داشته باشید که: نام بیماری طبی مسبب را به صورت زیر همراه نام اختلال روانی ناشی از [بیماری طبی] ذکر نمایید. کد و نام بیماری طبی باید در ابتدا و قبل از اختلال روانی ناشی از بیماری طبی آورده شود.

اختلالات عصبی‌رشدی

اختلالات رشدی ذهنی

-/-	اختلالات رشدی هوش (کم‌توانی ذهنی)
	شدت فعلی را معین نمایید:
F۷۰	خفیف
F۷۱	متوسط
F۷۲	شدید
F۷۳	عمیق
F۸۸	تأخیر رشدی کلی
F۷۹	اختلال نامعین رشدی هوش (کم‌توانی ذهنی)

اختلالات ارتباطی

F۸۰/۲	اختلال زبانی
F۸۰/۰	اختلال صوت تکلم
F۸۰/۸۱	اختلال فصاحت با شروع در دوره کودکی (لکنت زبان)
	نکته: مواردی که در سنین بالاتر شروع می‌شود به‌منزله اختلال فصاحت با شروع در دوره بزرگسالی
	با کد F۹۸/۵ تشخیص‌گذاری می‌شوند
F۸۰/۸۲	اختلال ارتباطی اجتماعی (کاربردی)
F۸۰/۹	اختلال ارتباطی نامعین

اختلالات طیف در خودماندگی

F۸۴/۰ طیف اختلال در خودماندگی

شدت فعلی اختلال را مشخص کنید: نیازمند حمایت خیلی زیاد، نیاز به حمایت زیاد، نیازمند حمایت مشخص کنید/اگر: همراه تخریب ذهنی یا بدون آن است. همراه اختلالات زبانی یا بدون آن است. مشخص کنید/اگر: همراه یک بیماری طبی دیگر یا ژنتیکی یا عامل محیطی است. (تکته در کدگذاری: از کدهای اضافی برای شناسایی بیماری طبی دیگر یا بیماری ژنتیکی استفاده کنید): همراه با یک مشکل و عصبی‌رشدی، روانی یا رفتاری است. مشخص کنید/اگر: همراه با کاتاتونیا است (از کد اضافی F۰۶/۱ استفاده کنید)

اختلال کم‌توجهی / بیش‌فعالی

- / - اختلال کم‌توجهی / بیش‌فعالی

مشخص کنید/اگر: در فروکش نسبی

شدت فعلی را مشخص نمایید: خفیف، متوسط، شدید

مشخص نمایید/آیا:

F۹۰/۲ علائم بالینی مرکب

F۹۰/۰ بی‌توجهی وجه بارز علائم بالینی است.

F۹۰/۱ بیش‌فعالی / تکانشگری وجه بارز علائم بالینی است.

F۹۰/۸ سایر انواع معین اختلال کم‌توجهی / بیش‌فعالی

F۹۰/۹ اختلال نامعین کم‌توجهی / بیش‌فعالی

اختلال یادگیری اختصاصی

- / - اختلال یادگیری اختصاصی

شدت فعلی را مشخص نمایید: خفیف، متوسط، شدید

مشخص کنید/اگر:

F۸۱/۰ همراه نقایص خواندن است (معین کنید/اگر: قرائت صحیح کلمات، سرعت و فصاحت خواندن، درک مطلب)

F۸۱/۱ همراه نقایص بیان نوشتاری است (معین کنید/اگر: دیکته صحیح کلمات، دقت در استفاده از دستور زبان و نقطه‌گذاری

جملات، وضوح و نظام‌مندی بیان نوشتاری مختل است.)

F۸۱/۲ همراه نقایص ریاضیات (معین کنید/اگر: درک اعداد، حفظ کردن قواعد حساب، دقت یا روان بودن محاسبات،

استدلال ریاضی دقیق مختل است.)

اختلالات حرکتی

F۸۲ اختلال هماهنگی رشدی

F۹۸/۴ اختلال حرکات قالبی

مشخص کنید/اگر: همراه رفتارهای خودآسیبی یا بدون رفتارهای خودآسیبی است.

مشخص کنید اگر: همراه یک بیماری طبی یا ژنتیک شناخته شده و اختلال رشدی عصبی یا عامل محیطی است. شدت فعلی را معین نمایید: خفیف، متوسط، شدید

اختلالات تیک

اختلال تورِت	F۹۵/۲
اختلال مداوم (مزمَن) تیک حرکتی یا صوتی	F۹۵/۱
مشخص کنید اگر: فقط تیک حرکتی، فقط تیک صوتی	
اختلال تیک موقت	F۹۵/۰
سایر اختلالات معین تیک	F۹۵/۸
اختلال نامعین تیک	F۹۵/۹

سایر اختلالات عصبی رشدی

سایر انواع معین اختلال عصبی رشدی	F۸۸
اختلال رشدی عصبی نامعین	F۸۹

طیف اسکیزوفرنیا و سایر اختلالات روان پریشی

شاخص‌های زیر در موارد مناسب برای اسکیزوفرنیا و سایر اختلالات روان پریشی به کار می‌روند:
 (الف) مشخص کنید اگر: شاخص‌های سیر بیماری که در زیر ذکر شده‌اند فقط پس از پایان یک سال از شروع بیماری به کار می‌روند: نخستین دوره بیماری، در حال حاضر در مرحله حاد؛ نخستین دوره بیماری، در حال حاضر فروکش نسبی؛ نخستین دوره بیماری، در حال حاضر در فروکش کامل؛ دوره‌های متعدد، در حال حاضر در مرحله حاد بیماری؛ دوره‌های متعدد، در حال حاضر در فروکش نسبی؛ دوره‌های متعدد، در حال حاضر در فروکش کامل؛ مداوم؛ نامعین
 (ب) مشخص کنید اگر: همراه با کاتاتونیا (کد اضافی F۰۶/۱ به کار برید)
 (ج) مشخص کنید: شدت فعلی هذیان‌ها، توهمات، تکلم نابسامان (آشفته)، رفتارهای روانی حرکتی نابهنجار، علائم منفی، تخریب شناختی، افسردگی و علائم مانیا

اختلال (شخصیت) اسکیزوتایپی	F۲۱
اختلال هذیانی	F۲۲

نوع را معین کنید: نوع اروتومانیک، نوع خودبزرگ‌بینی، نوع حسادت، نوع گزند و آسیب، نوع جسمی، نوع مختلط، نوع نامعین

مشخص کنید اگر: همراه با محتوای غریب و ناممکن

اختلال روان پریشی گذرا	F۲۳
------------------------	-----

مشخص کنید اگر: همراه با عامل(های) استرس‌زای آشکار، بدون عامل(های) استرس‌زای آشکار، با شروع پیرازایمانی

اختلال اسکیزوفرنی فرم	F۲۰/۸۱
-----------------------	--------

مشخص کنید اگر: همراه با ویژگی‌های پیش‌آگهی خوب، بدون ویژگی‌های پیش‌آگهی خوب

اسکیزوفرنیا الف، ب، ج	F۲۰/۹
اختلال اسکیزوافکتیو الف، ب، ج	- / -
مشخص کنید آیا:	
نوع دوقطبی	F۲۵/۰
نوع افسرده	F۲۵/۱
اختلال روان‌پریشی ناشی از دارو/ مواد ^ج	- / -
برای کاربرد کدهای ICD-10-CM، به دسته‌های گوناگون مواد و اختلال روان‌پریشی اختصاصی ناشی از مواد یا دارو از مبحث اختلالات اعتیادی و مرتبط با مواد مراجعه کنید. همچنین برای کسب اطلاعات بیشتر به مجموعه ملاک‌های تشخیصی و روند ثبت مرتبط با هر اختلال در کتابچه راهنما مراجعه کنید.	
نکته در کدگذاری: کد CD-10-CM بستگی به وجود یا نبود اختلال مصرف مواد هم‌ابتلا برای همان دسته از مواد دارد. در هر موردی، یک تشخیص مجزای اضافه از اختلال مصرف مواد لزوماً گذاشته نمی‌شود.	
مشخص کنید اگر: شروع در حین دوره مسمومیت، شروع در دوره ترک (محرومیت)، شروع پس از مصرف دارو	- / -
اختلال روان‌پریشی ناشی از یک بیماری طبی دیگر ^ع	- / -
مشخص کنید آیا:	
همراه هذیان	F۰۶/۲
همراه توهم	F۰۶/۰
کاتاتونی مربوط به یک اختلال روانی دیگر (شاخص کاتاتونیا)	F۰۶/۱
اختلال کاتاتونیک ناشی از یک بیماری طبی دیگر	F۰۶/۱
کاتاتونیی نامعین	F۰۶/۱
توجه: نخست سایر علائم مربوط به دستگاه عصبی و عضلانی - اسکلتی را با کد R۲۹/۱۱۸ کدگذاری کنید.	
سایر اختلالات معین طیف اسکیزوفرنیا و روان‌پریشی	F۲۸
طیف اسکیزوفرنیا و سایر اختلالات نامعین روان‌پریشی	F۲۹

اختلال دوقطبی و اختلالات مرتبط

شاخص‌های زیر را در موارد مناسب برای اختلال دوقطبی و اختلالات مرتبط به کار برید.

^(الف) مشخص کنید: همراه ناراحتی اضطرابی (شدت فعلی را معین نمایید: خفیف، متوسط، متوسط تا شدید، شدید)؛ همراه ویژگی‌های مختلط؛ همراه تندچرخي؛ همراه ویژگی‌های ملانکولیک؛ همراه ویژگی‌های آنیبیک؛ همراه ویژگی‌های روان‌پریشانه هم‌هنگ با خلق؛ همراه ویژگی‌های روان‌پریشانه ناهم‌هنگ با خلق؛ همراه کاتاتونیا (از کد اضافه F۰۶/۱ استفاده نمایید)؛ با شروع پیرازایمانی؛ با الگوی فصلی

^(ب) مشخص کنید: همراه ناراحتی اضطرابی (شدت فعلی را معین نمایید: خفیف، متوسط، متوسط تا شدید، شدید)؛ همراه ویژگی‌های مختلط، همراه تندمزاجی، با شروع پیرازایمانی، با الگوی فصلی

اختلال دوقطبی I الف - / -

دوره فعلی یا آخرین دوره بیماری مانیا - / -

خفیف	F۳۱/۱۱
متوسط	F۳۱/۱۲
شدید	F۳۱/۱۳
با علائم روان‌پریشی	F۳۱/۲
در فروکش نسبی	F۳۱/۷۳
در فروکش کامل	F۳۱/۷۴
نامعین	F۳۱/۹
دوره فعلی یا آخرین دوره بیماری هیپومانیا	F۳۱/۰
در فروکش نسبی	F۳۱/۷۱
در فروکش کامل	F۳۱/۷۲
نامعین	F۳۱/۹
دوره فعلی یا آخرین دوره بیماری افسردگی	- / -
خفیف	F۳۱/۳۱
متوسط	F۳۱/۳۲
شدید	F۳۱/۴
با علائم روان‌پریشی	F۳۱/۵
در فروکش نسبی	F۳۱/۷۵
در فروکش کامل	F۳۱/۷۶
نامعین	F۳۱/۹
دوره فعلی یا آخرین دوره نامعین	F۳۱/۹
اختلال دوقطبی II	F۳۱/۸۱
دوره فعلی یا آخرین دوره بیماری را مشخص کنید: هیپومانیا ^{الف} ، افسردگی	
سیر بیماری را مشخص نمایید اگر حائز ملاک‌های کامل یک دوره خلقی نیست: در فروکش نسبی، در فروکش کامل	
شدت بیماری را معین نمایید اگر حائز ملاک‌های کامل یک دوره افسردگی اساسی است: خفیف، متوسط، شدید	
اختلال خلق ادواری (سیکلوتایمی)	F۳۴/۰
مشخص کنید اگر: همراه ناراحتی اضطرابی است (شدت فعلی را معین نمایید: خفیف، متوسط، متوسط تا شدید، شدید)	
اختلال دوقطبی و اختلالات مرتبط ناشی از دارو/ مواد	- / -
نکته: برای کاربرد کدهای ICD-10-CM، به دسته‌های گوناگون مواد و اختلال دوقطبی و اختلالات مرتبط اختصاصی ناشی از مواد یا دارو از مبحث اختلالات اعتیادی و مرتبط با مواد مراجعه کنید. همچنین برای کسب اطلاعات بیشتر به مجموعه ملاک‌های تشخیصی و روند ثبت مرتبط با هر اختلال در کتابچه راهنما مراجعه کنید.	
نکته در کدگذاری: کد در ICD-10-CM بستگی به وجود یا نبود اختلال مصرف مواد هم‌ابتلا برای همان دسته از مواد دارد. در هر موردی الزاماً یک تشخیص جداگانه اضافی از اختلال مصرف مواد گذاشته نمی‌شود.	
مشخص کنید اگر: شروع در حین دوره مسمومیت، شروع در دوره ترک (محرومیت)، شروع پس از مصرف دارو	
اختلال دوقطبی و اختلالات مرتبط ناشی از یک بیماری طی دیگر	- / -

مشخص نماید/گر:

با ویژگی‌های مانیا	F۰۶/۳۳
با دوره شبیه مانیا یا هیپومانیا	F۰۶/۳۳
با ویژگی‌های مختلط	F۰۶/۳۴
سایر اختلالات معین دوقطبی و اختلالات مرتبط	F۳۱/۸۹
اختلال نامعین دوقطبی و اختلالات مرتبط	F۳۱/۹
اختلال خلقی نامعین	F۳۹

اختلالات افسردگی

F۳۴/۸۱ اختلال کژتنظیمی خلقی ایذایی

- / - اختلال افسردگی اساسی

الف) مشخص کنید: همراه ناراحتی اضطرابی (شدت فعلی بیماری را معین نمایید: خفیف، متوسط، متوسط شدید، شدید)؛ با ویژگی‌های مختلط؛ با ویژگی‌های ملانکولیک؛ با ویژگی‌های آتیبیک؛ با ویژگی‌های روان‌پریشی هماهنگ با خلق؛ با ویژگی‌های روان‌پریشی، ناهماهنگ با خلق؛ با کاتاتونیا (از کد اضافه F۰۶/۱ استفاده نمایید)؛ با شروع پیرازایمانی؛ با الگوی فصلی

- / - دوره منفرد

F۳۲/۰ خفیف

F۳۲/۱ متوسط

F۳۲/۲ شدید

F۳۲/۳ با ویژگی‌های روان‌پریشی

F۳۲/۴ در فروکش نسبی

F۳۲/۵ در فروکش کامل

F۳۲/۹ نامعین

- / - دوره راجعه

F۳۳/۰ خفیف

F۳۳/۱ متوسط

F۳۳/۲ شدید

F۳۳/۳ با ویژگی‌های روان‌پریشی

F۳۳/۴۱ در فروکش نسبی

F۳۳/۴۲ در فروکش کامل

F۳۳/۹ نامعین

F۳۴/۱ اختلال افسردگی پایدار (افسرده‌خوبی)

مشخص کنید: همراه ناراحتی اضطرابی (شدت فعلی بیماری را معین نمایید: خفیف، متوسط، متوسط شدید، شدید)؛ با

ویژگی‌های آتیبیک